

**MIASTECZKO – SZTETL – STÄDTCHEN
WOKÓŁ KONSTRUOWANIA „WIELOKULTUROWOŚCI” I „LOKALNEGO DZIEDZICTWA”**

Przysucha, 24–25 września 2020 r.

**Program konferencji
w 125-lecie powstania Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego
i w 130 rocznicę śmierci Oskara Kolberga**

KONFERENCJA TOWARZYSZY

XCVI WALNEMU ZGROMADZENIU DELEGATÓW POLSKIEGO TOWARZYSTWA LUDOZNAWCZEGO

Organizatorzy:

Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Zarząd Główny
Polskie Towarzystwo Ludoznawcze Oddział Warszawa
oraz

Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze Oddział Muzeum Wsi Radomskiej w Radomiu
Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego

Partnerzy:

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Instytut im. Oskara Kolberga
Instytut Muzyki i Tańca
Towarzystwo Kulturalne im. Oskara Kolberga w Przysusze
Starostwo Powiatowe w Przysusze
Gmina i Miasto Przysucha

**Instytut Etnologii
i Antropologii Kulturowej**
Uniwersytetu Warszawskiego

MIASTECZKO – SZTETL – STÄDTCHEN
WOKÓŁ KONSTRUOWANIA „WIELOKULTUROWOŚCI” I „LOKALNEGO DZIEDZICTWA”

24 września – czwartek

Dom Kultury w Przysusze, Zespół Szkół im. L. Skowyty w Przysusze, Dwór Zbożenna

9.00–9.40	Rejestracja uczestników WZD i konferencji (Dom Kultury w Przysusze)
9.40–10.00	Oficjalne otwarcie: występ artystyczny, przemówienia
10.00–11.40	OBRADY PLENARNE:
	prof. dr hab. Zbigniew Jasiewicz (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) <i>Wielokulturowość u Kolberga. Różnorodność kulturowa, nauka, ideologia</i> prof. dr hab. Magdalena Zowczak (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego) <i>Co zostało po sztetlu? Dziedzictwo, pamięć i tożsamość w podolskim miasteczku (obwód winnicki, Ukraina)</i> mgr Justyna Szymańska (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego) <i>Czyje są miasteczka? Wielokulturowość, dziedzictwo i prawo do przyszłości</i> dr hab. Agata Stanisz, prof. UAM (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) <i>Antropologia Polski powiatowej – dlaczego warto słuchać polityków z PiS-u?</i>
11.40–12.00	przerwa kawowo-herbaciarna

OBRADY RÓWNOLEGŁE W PANELACH:			
12.30–13.30	Wytwarzanie dziedzictwa – aspekty instytucjonalne	Miasto – miasteczko – wieś	Trudne [?] dziedzictwo
	prof. dr hab. Janusz Barański (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego) <i>Lokalne praktyki konstruowania dziedzictwa na wielokulturowym Polskim Spiszu</i> dr Adam Pisarek (Instytut Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) <i>Rola podkarpackich miasteczek w tworzeniu lokalnych wspólnot pamięci</i> dr Katarzyna Maniak (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego) <i>Wytwarzanie dziedzictwa. Przypadek dolnośląskiego Siedlęcina</i> mgr Aleksandra Ćwik (Centrum Europejskich Studiów regionalnych i Lokalnych Uniwersytetu Warszawskiego) <i>Czy potrzebne nam są parki kulturowe? Przypadek dziedzictwa tatarskiego w Kruszyńianach</i>	mgr Tymoteusz Król (Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk) <i>Wilamowianie – mieszczanie czy wieśniacy? Podkreślanie miejskości i wiejskości Wilamowic w dyskursie polskim, niemieckim i wilamowskim</i> dr Wiesław Skrobot (Pracownia Aktywności Obywatelskiej i Dokumentacji Dziedzictwa w Ostródzie) <i>Miłomłyn. O potrzebie przywracania miejskości</i> dr Andrzej Stachowiak (Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku) <i>Schlawe/Sławno – upadek „poniemieckiego” miasteczka</i> dr Bartłomiej Chromik (Wydział „Artes Liberales” Uniwersytetu Warszawskiego) <i>Ekonomia. Posttradycyjne poglądy i praktyki sprzedawców z kęckiego targu</i>	mgr Mirosław Kuklik (Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy w Pucku) <i>Współżycie Polaków i Niemców w małych miejscowościach pomorskich w okresie międzywojennym na przykładzie Helu</i> dr Anna Kurpiel (CSNE im. W. Brandta Uniwersytet Wrocławski), dr Katarzyna Maniak (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego) <i>Rzeczy(wistości) w przestrzeni postkonfliktu. Przypadek Szczecina i Wrocławia</i> dr hab. Anna Weronika Brzezińska, prof. UAM (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), dr hab. Małgorzata Fabisiak, prof. UAM (Wydział Anglistyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) <i>Czyje są ulice w Zbąszyniu? Toponomastyka miejska a (re)konstruowanie dziedzictwa kulturowego</i> mgr Małgorzata Paul (Muzeum Śląskie w Katowicach) <i>Trudne dziedzictwo czy powód do dumy? Ślady wielokulturowości w Żarkach w województwie śląskim</i>
13.30–14.30	przerwa obiadowa (Zespół Szkół im. L. Skowytu w Przysusze)		

14.30–16.30	OBRADY RÓWNOLEGLE W PANELACH (Dom Kultury w Przysusze):		
	Muzyczne i taneczne	Tematy żydowskie	Nie tylko miejsce, czy zakład pracy...
	mgr Katarzyna Wińska (Zbiory Fonograficzne Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk) <i>Ślady żydowskie w polskiej muzyce tradycyjnej</i> mgr Agnieszka Jeż (Uniwersytet Warszawski) <i>Pejzaż dźwiękowy sztetla we wspomnieniach dzieci żydowskich w międzywojennej Polsce</i> mgr Natalia Tkachyk (Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk) <i>„Serben” na Pokuciu: lokalne ukraińskie dziedzictwo czy powód do dyskusji o wielokulturowości?</i> dr hab. Rafał Ciesielski (Uniwersytet Jagielloński) <i>Powrót Telemanna do Żar. Kompozytor a lokalne dziedzictwo</i> dr Justyna Laskowska-Otwinowska (Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie) <i>Rozważny i romantyczny, czyli do czego może służyć opera etnografom</i>	prof. dr hab. Halina Rusek (Uniwersytet Śląski w Katowicach) <i>Przestrzeń pożydowska w pamięci zbiorowej mieszkańców współczesnego małego miasta. Przypadek Włoszczowy – dawnego sztetla</i> dr Iwona Zawidzka (Muzeum im. prof. Stanisława Fischera w Bochni) <i>Cmentarz bocheńskiego sztetla – ślad po minionej wielokulturowości, czy trudne dziedzictwo</i> dr Piotr Grącikowski (Katedra Judaistyki Uniwersytetu Wrocławskiego) <i>Między synagogą, mykwą a cmentarzem. Przestrzeń kobieca i przestrzeń męska w żydowskich miasteczkach centralnej i wschodniej Polski na przełomie XIX i XX w.</i> mgr Karolina Dziubata (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) <i>Wątki żydowskie na Liście Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO</i> dr hab. Kinga Czerwińska, prof. UŚ (Instytut Nauk o Kulturze Uniwersytet Śląski w Katowicach) <i>Czy mamy trupa w szafie? Uwagi o konstruowaniu i dekonstruowaniu tożsamości małego miasteczka w kontekście skoczowskiego Judosza</i>	mgr Katarzyna Chudyńska-Szuchnik (Muzeum Warszawskiej Pragi, oddział Muzeum Warszawy) <i>Pracsy rzemieślnicy – o rekonstruowaniu lokalnego dziedzictwa</i> mgr Kinga Stabrawa-Powęska (Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego) <i>Inicjatywy lokalne na rzecz dziedzictwa górniczego Wieliczki</i> dr Katarzyna Ceklarcz (Podhalańska Państwowa Uczelnia Zawodowa w Nowym Targu) <i>Wielki zakład w małym mieście. Góralskie dziedzictwo Mszany Dolnej w kontekście zakładu produkcyjnego „Meblomet”</i> mgr Jessica Kufa (Instytut Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) <i>Zawłaszczony przez turystów. Refleksje nad dziedzictwem Zakopanego</i>

16.30–16.45	przerwa kawowo-herbaciarna
16.45–18.45	Walne Zgromadzenie Delegatów PTL (Dom Kultury w Przysusze) Dla chętnych nie-Delegatów – spacer ze zwiedzaniem Przysuchy
19.30–20.00	koncert muzyki tradycyjnej z wpływami muzyki żydowskiej – wykonawcy: kapela Mateusza Niwińskiego, śpiewaczki i muzykanci ze wsi z okolic Przysuchy (Dwór Zbożenna)

25 września – piątek

Dom Kultury w Przysusze, Zespół Szkół im. L. Skowyty w Przysusze, Ośrodek Wypoczynkowy w Toporni

9.30–11.30	OBRADY RÓWNOLEGŁE W PANELACH (Dom Kultury w Przysusze):		
	Manipulowanie przeszłością w teraźniejszości	Odnajdywanie i wynajdywanie tożsamości lokalnej	Wielokulturowość. Kategoria przydatna czy nie?
	dr hab. Patrycja Trzeszczyńska (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Jagiellońskiego) <i>Przyswajanie przeszłości, projektowanie widoków, gra z historią. „Wielokulturowość” w Bieszczadach</i> mgr Joanna Sarnecka (Fundacja na Rzecz Kultury „Walizka”) <i>Dukielski palimpsest</i> dr Małgorzata Łukianow (Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk) <i>Co leży pod pomnikiem: lokalne strategie upamiętnienia w polskiej Galicji</i> mgr Marcin Krowiak (Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku) <i>Od projektu do efektu. Realizacja ekspozycji „Galicyski Rynek” w Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku</i>	dr hab. Tomasz Wiślicz, prof. IH PAN (Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN) <i>„Drohobycki wampir” Zelman Wolfowicz w procesie tworzenia tożsamości lokalnych i ponadlokalnych</i> mgr Patrycja Laskowska-Chyla (Uniwersytet Jagielloński) <i>Nowa Lasowiackość – dekada przemian znaczeniowych</i> dr Maria Małanicz-Przybylska (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego) <i>Intensywna praca dziedzictwa – wytwarzanie tożsamości w małym miasteczku na przykładzie Wilamowic</i>	mgr Helena Urbańczyk (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze Oddział Rzeszów) <i>Współczesne narracje historiograficzne i regionalistyczne o dawnym Brzozowie i okolicach: studium na temat instytucjonalnych mechanizmów kreowania pamięci i pojęcia wielokulturowości</i> mgr Magdalena Fołta (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze Oddział Rzeszów) <i>Leżajsk – miasto trzech kultur. Współczesne mechanizmy kreowania pamięci</i> dr Marcelina Jakimowicz (Muzeum Farmacji Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu) <i>W poszukiwaniu ponadnarodowej historii</i>

	mgr Witold Przewoźny (Muzeum Etnograficzne Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu) <i>Olędrzy-ocaleni od zapomnienia. Współczesna rola wystaw muzealnych</i>	dr Klára Brožovičová (Instytut Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) <i>Strážnice: influence of folklore festival on local identity</i> dr Małgorzata Strzelec, ks. Krzysztof Ordziniak (Diecezjalne Sanktuarium Świętego Rocha w Mikstacie) <i>Szkoła Świętego Rocha jako forma kształtowania tożsamości lokalnej społeczność mikstackiej</i>	<i>miasteczka. Kilka refleksji o badaniach wśród byłych i obecnych mieszkańców Obertyna</i> mgr Aleksandra Pluta (Podlaskie Muzeum Kultury Ludowej) <i>Wielokulturowość Sokółki- hasło reklamowe czy faktyczne źródło refleksji?</i>
11.30–11.50	przerwa kawowo-herbaciana		
11.50–13.00	OBRADY RÓWNOLEGŁE W PANELACH (Dom Kultury w Przysusze):		
	Przysuskie impresje	Kolberg i inni Mistrzowie: wskazania tematyczne, źródła zastane	Przez pryzmat języka, obrzędu, literatury: inspiracje interdyscyplinarne
	mgr Maria Zachorowska (emerytowany dyrektor Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie) <i>Życie codzienne dworu rodziny Dembińskich w Przysusze w czasie II wojny światowej</i> dr Artur Trapszyc (Muzeum Etnograficzne w Toruniu) <i>Z panną na niedźwiedziu w herbowej tarczy. Symboliczne dziedzictwo Przysuchy i dawnego opola pod Grodzką Górą</i> mgr Andrzej Rataj (emerytowany wicedyrektor Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie) <i>Prapoczątki antropologii miasteczka w polskiej nauce</i>	mgr Stefania Zielonka (Instytut im. Oskara Kolberga w Poznaniu) <i>Kreacja społeczności wielokulturowej w materiałach folklorystycznych Oskara Kolberga</i> dr hab. Anna Drożdż, prof. UŚ (Instytut Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) <i>Obraz Innego/Obcego w zapisach badaczy terenowych Polskiego Atlasu Etnograficznego – wybrane przykłady</i> dr Magdalena Kwiecińska (Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem) <i>O romskim zespole pieśni i tańca w Zakopanem z prywatnego archiwum Wojciecha Jarzębowskiego</i>	dr Marta Koszko (Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznania) <i>Pejzaż językowy jako nośnik wielokulturowej tradycji miasteczek oraz ich lokalnego dziedzictwa</i> dr hab. Katarzyna Smyk, prof. UMCS (Instytut Nauk o Kulturze UMCS w Lublinie) <i>Praktyki tworzenia przestrzeni święta na przykładzie odpustu św. Rocha w Mikstacie</i> dr Paweł Plichta (Instytut Studiów Międzykulturowych Uniwersytetu Jagiellońskiego) <i>Źródła postpamięci – przypadek Tarnowa</i>

13.00–13.30	Panel dyskusyjny – próba ewaluacji programów rozpoczętych w Roku Kolberga, Programu <i>Kultura Ludowa</i> MKiDN i in. dot. ochrony niematerialnego dziedzictwa kultury – z potwierdzonym zaangażowaniem organizacyjnym IMIT-u (panel, koncert, warsztaty, udział w kosztach cateringu)
13.30–14.30	przerwa obiadowa (Zespół Szkół im. L. Skowoty w Przysusze)
14.30–18.00	POSIEDZENIA SEKCJI PTL (Zespół Szkół im. L. Skowoty w Przysusze):
	SEKCJA ANTROPOLOGII JEDZENIA panel pt.: Wiele kultur, wiele kuchni. Antropologia jedzenia polskich miast, miasteczek i ich okolic – prowadząca: dr Joanna Mroczkowska (Instytut Archeologii i Etnologii PAN) dr Aleksandra Kleśta-Nawrocka (Muzeum Okręgowe w Toruniu) <i>„Powróćisz Tu”. Sentymentalna rola wiejskiego jedzenia w przemysłowym miasteczku</i> dr hab. Mariola Tymochowicz (Instytut Nauk o Kulturze UMCS w Lublinie) <i>Potrawa jako element identyfikacji miejsca</i> dr hab. Robert Lipelt (Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku) <i>Dieta mieszkańców podsanockich miasteczek przed drugą wojną światową</i> dr Justyna Laskowska-Otwinowska (Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie) <i>Źródła historycznych zmian w kuchni wiejskiej</i> dr Rafał Kleśta-Nawrocki (Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu) <i>Spoleczno-kulturowy kontekst kiszenia kapusty</i> mgr Anna Grabińska-Szczeńniak (Muzeum Górnośląskie w Bytomiu) <i>Kuchnia śląska, czyli jaka?</i> dr hab. Dorota Świtała-Trybek, prof. UO (Instytut Polonistyki i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Opolskiego) <i>O projekcie leksykonu dziedzictwa kulinarnego Śląska</i> mgr Marcela Szymańska (Uniwersytet Opolski) <i>Kolacz, keksy, puczki i makówki – wokół słodkiego dziedzictwa kulinarnego Morawian</i>

	SEKCJA FOLKLORYSTYCZNA Zebranie sprawozdawczo-wyborcze członków Sekcji (wybory zarządu na nową kadencję) – godz. 14.30–15.30 Spotkanie pt. „Między folklorem a historią mówioną”. Dyskusja wokół książki <i>O tym nie wolno mówić. Zagłada Żydów w opowieściach wspomnieniowych ze zbiorów Dionizjusza Czubali</i> – godz. 16.00–18.00
	SEKCJA METODOLOGICZNA panel pt.: Dziedzictwo kulturowe i praktyki miejskie: metody, techniki, perspektywy badawcze – prowadząca: dr Katarzyna Majbroda (Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Wrocławskiego) dr hab. Sławomir Sikora (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego) <i>Ucieleśniona opowieść jako forma poznania. Spacerzy miejskie</i> dr Aleksandra Krupa-Ławrynowicz (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Łódzkiego) <i>Słow City Rzgów. Idea i praktyka</i> dr hab. Róża Godula-Węclawowicz, prof. IAE PAN (Instytut Archeologii i Etnologii PAN) <i>Odrębne światy? Autoetnograficzne refleksje z Lanckorony</i> mgr Filip Wróblewski (Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie) <i>Materialne manifestacje polskiej kultury technicznej. Polityki zarządzania dziedzictwem kulturowym w Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie</i> dr hab. Wojciech Piasek, prof. UMK (Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytety Mikołaja Kopernika w Toruniu) <i>Inna historia – klockowe przedstawienia lokalnego dziedzictwa kulturowego</i>
	SEKCJA MUZEOLOGICZNA zebranie sprawozdawczo-wyborcze Sekcji Muzeologicznej PTL – godz. 14.30–15.30 Dyskusja na temat: <i>Muzeum miasta. Jakie powinny być jego powinności w odniesieniu do nowej definicji muzeum proponowanej przez ICOM.</i> Referat wprowadzający wygłosi dr hab. Katarzyna Barańska, prof. UJ (Instytut Kultury Uniwersytetu Jagiellońskiego) – godz. 16.00–18.00
	SEKCJA STROJU LUDOWEGO spotkanie Sekcji
	SEKCJA UKRAINOZNAWCZA spotkanie Sekcji
20.00–22.00	Prezentacja radomskiej muzyki tradycyjnej z warsztatami śpiewu i tańca (Ośrodek Wypoczynkowy w Toporni)